

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Op weg naar een gedragsaanpak voor luchtkwaliteit

Gert-Jan de Maagd
BIT IenW Gedragsteam

Wat is gedrag?

Definitie:

“Gedrag is alles wat we, bewust of onbewust, waarneembaar doen en/of laten.”

Dus het speelt zich niet in het hoofd van mensen af
(geen bewustwording)

Waarom zou je je met gedrag van mensen willen bezighouden?

Er verandert pas echt iets als iemand iets anders **DOET**

(en niet als iemand iets anders **DENKT**)

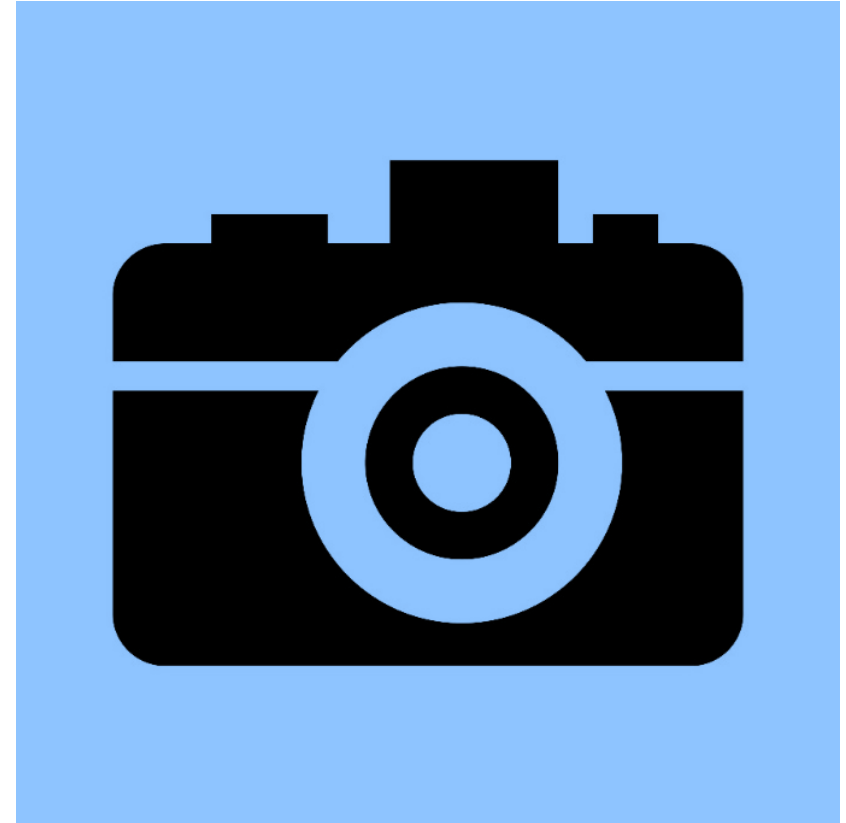

.1.

**Formuleer het
doelgedrag dat je
graag wil bereiken bij
de doelgroep**

Kun je een foto maken van
het doelgedrag?

DOELGROEP	PROBLEEM	DOEL
Vissers die op een commerciële kotter werken.	Bij het repareren van netten aan land blijven kleine stukken net, netsnijdsels genoemd, vaak liggen op de kade of dek en waaien de zee in of worden de zee in gespoten.	Een schone kade en een schone zee, vrij van zwerfafval, dus ook van visserij-gerelateerd afval.
	GEDRAG NU	GEDRAG STRAKS
	Vissers laten nu de snijdsels die worden gemaakt bij het repareren van hun netten liggen (op de kade) en gooien ze niet weg in de beschikbare bakken.	Netsnijdsels worden verzameld en weggegooid in de beschikbare bakken.

.2. Structureer je denken met een gedragsmodel

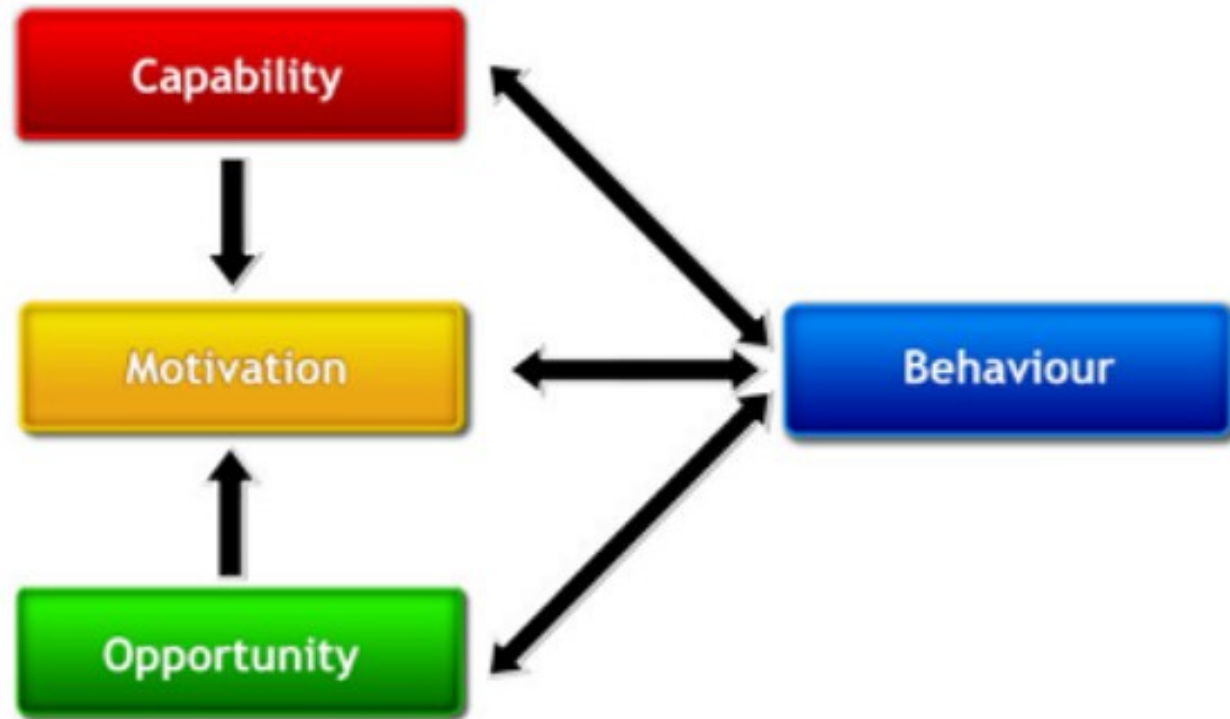

The COM-B Framework

Heeft de doelgroep de kennis en kunde het doelgedrag uit te voeren?

Wil de doelgroep het doelgedrag uitvoeren?

Heeft de doelgroep de tijd en de middelen het doelgedrag uit te voeren en doen anderen het ook?

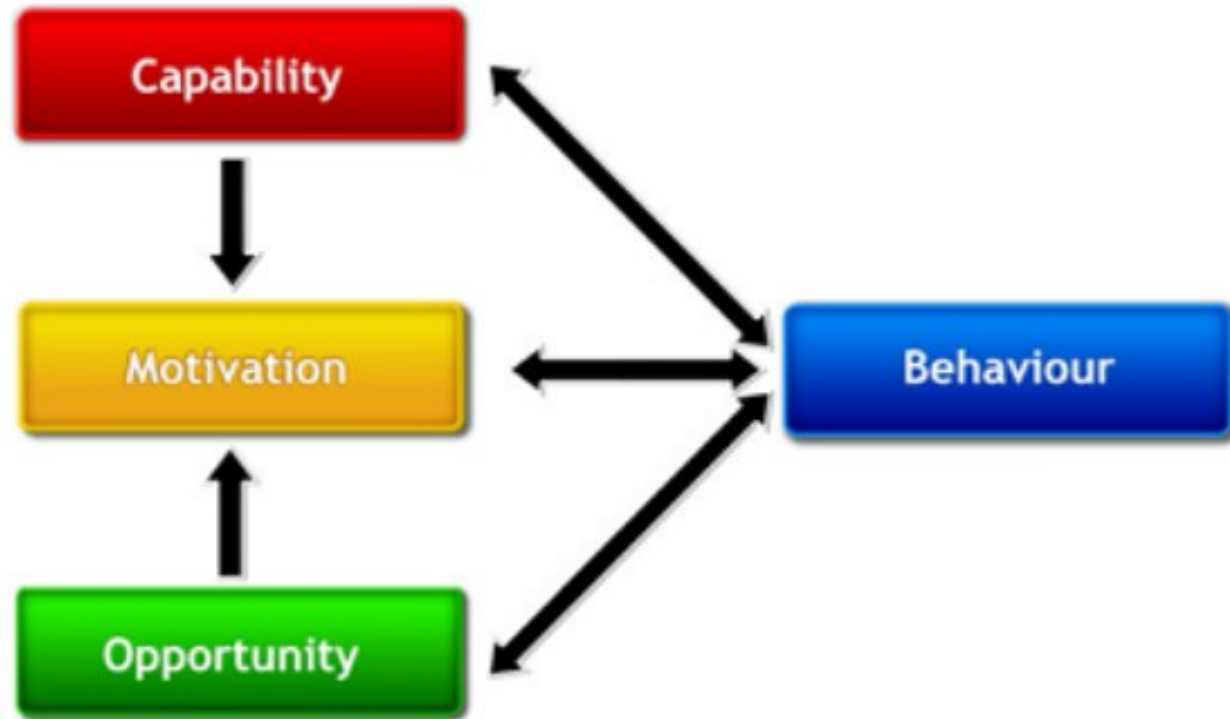

The COM-B Framework

Heeft de doelgroep de kennis en kunde het doelgedrag uit te voeren?

Wil de doelgroep het doelgedrag uitvoeren?

Heeft de doelgroep de tijd en de middelen het doelgedrag uit te voeren en doen anderen het ook?

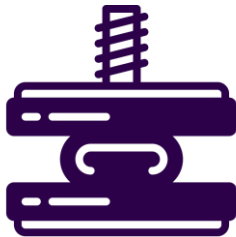
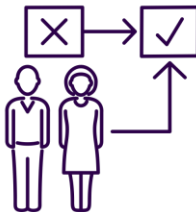

.3.

**Al het beleid is
gedragsbeleid
.....en als je het even
niet meer weet val je
terug op EAST**

Beleidsinstrumenten

 Voorlichting+	 Dwang	 Aangepaste omgeving
 Overtuiging	 Training	 Modellering
 Beloning	 Beperking	 Facilitering

Criteria voor effectieve gedragsinterventies: EAST

- › **Easy**: gemakkelijk toepasbaar en vindbaar, intuïtief design
- › **Attractive**: aantrekkelijke vormgeving, belonen, fun-factor
- › **Social**: normactivatie, sociale bewijskracht en waardering
- › **Timely**: interventies op juiste moment en plek, touch points

.4.

**Wantrouw je
eigen intuïtie
bij het
formuleren van
maatregelen**

.5. Combineer wortel en stok maatregelen

.6. Verdiep je in weerstand

Drie vormen van weerstand

Reactance

Scepticisme

Inertia

Basisbehoefte

Autonomie

Zekerheid

Energie

.7.

Werk vanuit een overkoepelende gedragsstrategie

Impact

- Agendering: budget en fte
- Dichter op beleidsprocessen
- Verduidelijking van gedragskennis

- Coproductie: beleid, communicatie & gedrag

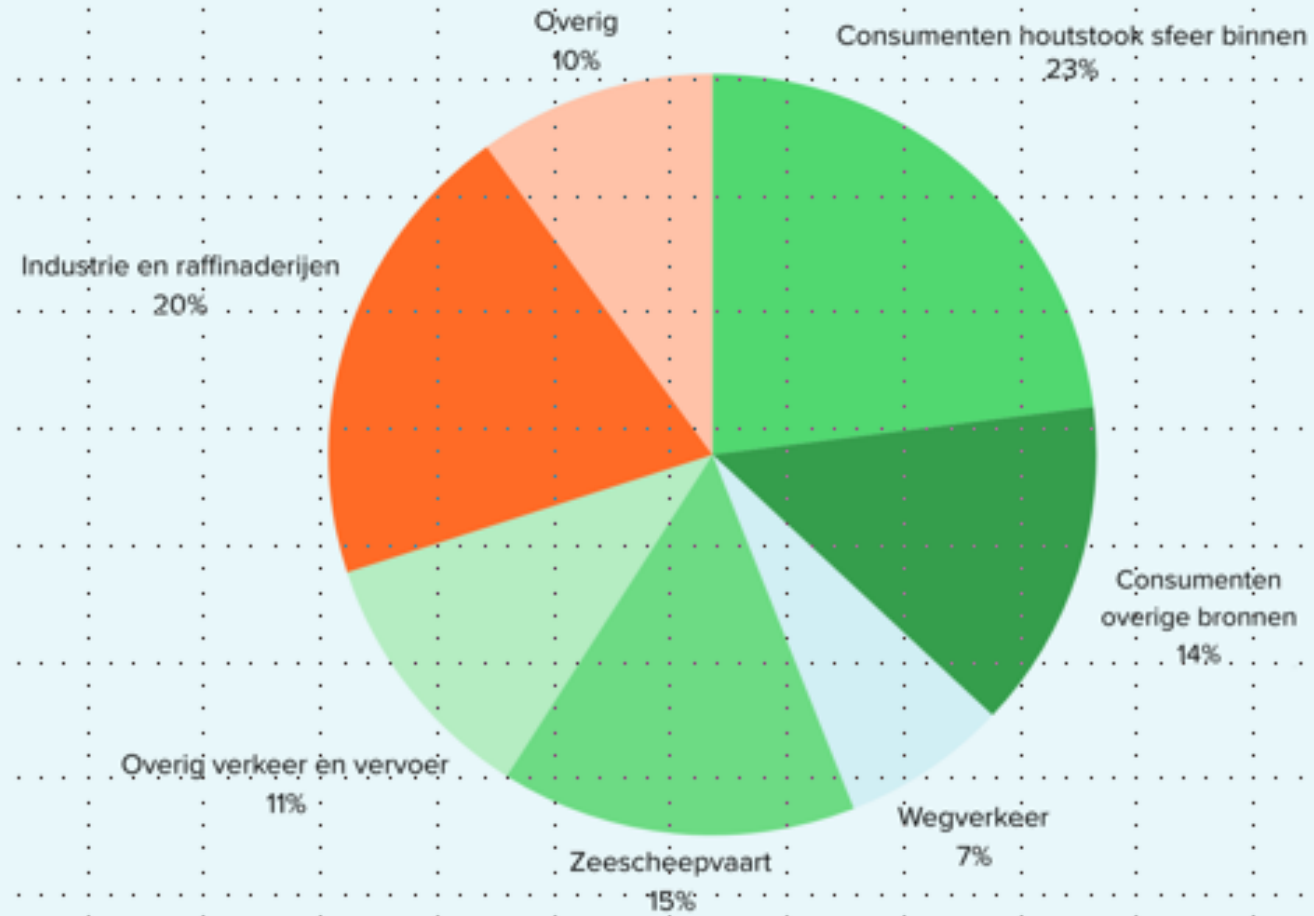

Selecteren doelgedrag

- Gedrag veranderen lukt beter als je een zo specifiek mogelijk doelgedrag kiest.
 - Hoeveel impact zal het nieuwe gedrag hebben op de gewenste uitkomst?
 - Hoe waarschijnlijk is het dat het gedrag kan worden veranderd?
 - (Wat is de impact van het nieuwe gedrag op andere gewenste maatschappelijke uitkomsten)

Fijnstof (PM_{2,5}) uitstoot van Nederlandse bronnen in 2023

Gebaseerd op cijfers van de Emissieregistratie

Pm 2,5

Veel impact

Weinig veranderbaar

Sterk veranderbaar

Weinig impact

1. (Open)haardeigenaren stoken alleen bij windkracht 3 of hoger
- 2.
3. Binnenschippers varen met een hybride motor
- 4.
5. Eigenaren van stookinstallaties laten deze op tijd keuren
- 6.
7. Bewoners van Breda nemen de fiets voor een korte rit
- 8.
- 9.
- 10.

Veel impact

8

2

4

Weinig veranderbaar

Sterk veranderbaar

6

Weinig impact

WAT KAN HET BIT **GEDRAGSTEAM** VOOR MIJ BETEKENEN?

Wij adviseren beleidsmakers over gedrag
voor beter beleid!

BITgedragsTeam@minienw.nl

Doelgroeponderzoek

Gedragskennis

Gedragsaanpak / gedragsstrategie

DOE-MEE sessies (workshops)

BIT Bühnes (lezingen over gedrag)

Spreekuur / laagdrempelig sparren